

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U NIŠU
NASTAVNO-NAUČNOM VEĆU
DEPARTMANU ZA ANGLISTIKU

Recenzija knjige *Jezik i kretanje: kognitivnosemantički ogledi* Dušana Stamenkovića

Monografija Dušana Stamenkovića pod nazivom *Jezik i kretanje: kognitivnosemantički ogledi*, proistekla iz njegove doktorske disertacije odbranjene 2013. godine u Novom Sadu, u sadašnjem obliku sadrži 336 strana štampanog teksta A4 formata i sastoji se od sledećih poglavlja: *Predgovor* (6–7), *Uvodne napomene* (8–10), (1) *Glagoli kretanja i kognitivna semantika* (11–101), (2) *Prototipičnost glagola ljudskog kretanja* (102–144), (3) *Semantički opis rečničkog značenja glagola ljudskog kretanja* (145–198), (4) *Prevođenje glagola ljudskog kretanja sa engleskog na srpski jezik van konteksta* (199–206), (5) *Prevođenje glagola ljudskog kretanja sa engleskog na srpski jezik u kontekstu* (207–268), (6) *Fiktivno kretanje u srpskom jeziku* (269–289) i (7) *Zaključna razmatranja* (290–298). Nakon toga sledi bibliografija, indeks imena, rezime na engleskom jeziku i beleška o autoru.

Autor se u monografiji kreće uobičajenom i neophodnom naučnom putanjom: na početku daje jasan i razgranat teorijski okvir unutar koga vrši istraživanja, pa se tako celo poglavlje od gotovo sto strana bavi oblašću kognitivne semantike, jedne od najplodnijih i najnaprednijih oblasti u lingvistici danas. Da bi objasnio mesto kognitivne semantike u semantičkoj analizi, autor polazi od komponencijalne analize, prelazeći na kategorizaciju i potom se usredsređuje na teoriju prototipa. Sve su ovo neophodni pojmovi da bi autor mogao da uvede teoriju pojmovne metafore, slikovne sheme, mentalne prostore i pojmovno sažimanje, što su glavne kognitivne teorije danas bez kojih analiza tako složenih semantičkih jedinica kao što su glagoli ne bi bila moguća.

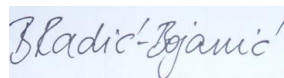
Nakon ovog obimnog teorijskog poglavlja slede empirijska istraživanja nekih tema vezanih za glagole u engleskom i srpskom jeziku. Tako se drugo poglavlje bavi pojavom prototipičnosti među glagolima kretanja u pomenuta dva jezika i to na nekoliko korpusa i sa nekoliko grupa ispitanika. Objedinjavanjem rezultata tri različita istraživanja autor dobija sheme prototipičnosti za glagole kretanja u engleskom i srpskom jeziku. Treće poglavlje se bavi analizom glagola kretanja u rečnicima tako što autor razdvaja doslovna i prenesena značenja i pruža iscrpnu analizu semantike glagola kretanja uz opise shema i metafora koje leže u osnovi prenosa značenja. U četvrtom poglavlju analiza se usredsređuje na prevođenje glagola kretanja van konteksta, pri čemu autor opet na metodološki valjan način radi sa ispitanicima da bi na kraju zaključio da je najčešći izbor prevodnog ekvivalenta doslovno, ne metaforično, značenje glagola, kao i da što su glagoli bliži prototipu, to je odabir prevodnog ekvivalenta dosledniji i konstantniji. Peto poglavlje, komplementarno četvrtom, ispituje proces prevođenja glagola kretanja u kontekstu oslanjajući se na prevode dva romana Pola Ostera. Fokusirajući se na 20 glagola u engleskom analiziranih u trećem poglavlju autor dobija korpus od preko 1000 rečeničnih parova, koji pružaju kontekst za prevod pomenutih glagola. Sledi iscrpna semantička analiza pomenutih glagola, u kojoj autor svakako pokazuje zrelost i samokritičnost jer napominje da nejednak broj primera onemogućava kvantitativno

poređenje. Pretposlednje, šesto, poglavlje usredsređuje se na analizu fiktivnog kretanja u srpskom jeziku i zasniva se na analizi obimnog korpusa. Iako je teorijski okvir na kome se ova analiza zasniva veoma složen i zahtevan, autor pokazuje zavidno vladanje materijom, kako u teorijskom smislu, tako i u pogledu analize zadatog korpusa. Poslednje poglavlje daje završni pogled na teorijske i empirijske teme koje su pokrivene u ovoj monografiji, te konstatuje da su ostvareni ciljevi istraživanja. Na kraju autor navodi koja sve pitanja i istraživačke perspektive ovakva monografija otvara.

Spisak literature je izuzetno iscrpan i detaljan, a odabir jedinica ukazuje na visoku stručnost autora i upoznatost sa materijom, kako onom bazičnom iz oblasti kognitivne lingvistike, tako i onom savremenom, koja svedoči o tome da je autor upoznat i sa najnovijim dostignućima u ovoj oblasti. Sledi spisak korišćenih rečnika i korpusa, kao i štampanih i elektronskih izvora koji su poslužili za izgradnju korpusa za istraživanja. Autorski indeks svedoči o akademskoj i naučnoj ozbiljnosti pristupa, jer čitaocima olakšava pretragu i čitanje dela. Monografija završava beleškom o autoru i rezimeom na engleskom jeziku.

Zbog svega ovde rečenog u najboljem uverenju preporučujem Departmanu za anglistiku i Nastavno-naučnom veću Filozofskog u Nišu da monografiju Dušana Stamenkovića pod naslovom *Jezik i kretanje: kognitivnosemantički ogledi* prihvati za štampu i objavi u izdavačkoj delatnosti fakulteta.

S poštovanjem,

doc. dr Biljana Radić-Bojanić

Odsek za anglistiku

Filozofski fakultet

Novi Sad

radic.bojanic@ff.uns.ac.rs